



**Styrdokument för samverkan mellan förskola/skola
och socialtjänst till stöd för barn som far illa eller ris-
kerar att fara illa**

2012-06-20

Styrdokument för samverkan mellan förskola/skola och socialtjänst till stöd för barn som far illa eller riskerar att fara illa	1
Inledning.....	5
Följande dokument är ett stöd för samverkan	5
Bakgrund	5
Vilka barn menar vi?	5
Utgångspunkter för vår samverkan	6
Lagen stödjer vår samverkan.....	6
Definitioner av centrala begrepp.....	7
Här följer beskrivningar av några viktiga och gemensamma begrepp som finns i styrdokumentet.....	7
Samverkan.....	7
Samtycke	7
Föräldrar och barn.....	7
Riskfaktor och skyddsfaktor.....	8
Främjande insatser	8
Förebyggande insatser.....	8
Beslutade och behandlande insatser.....	9
Samarbetsområden och läseinstruktioner	9
Dokumentet beskriver hur förskola/skola och socialtjänst samarbetar kring enskilda barn och barn i grupp. Samarbetet beskrivs i följande fem avsnitt:.....	9
1. Samverkan vid främjande och förebyggande arbete för barn och föräldrar innan problem har uppstått eller innan problemen kräver beslutade insatser.....	9
2. Samverkan vid begynnande oro för enskilt barn eller barn i grupp.....	9
3. Samverkan i samband med att förskolan/skolan anmäler oro för ett barn till socialtjänsten.....	9
4. Samverkan i samband med att barnets situation utreds av socialtjänsten.	9
5. Samverkan i samband med att barnet har en beslutad och behandlande insats från socialtjänsten.....	9
Dokumentet avslutas med en beskrivning av hur samverkan kommer att följas upp av socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen.....	9
1 Samverkan vid främjande och förebyggande arbete för barn och föräldrar innan problem har uppstått.....	10
Främjande föräldrastöd	10
Information om föräldrastödsprogram.....	10
Förskolan/skolan informerar föräldrar om resursenhetens serviceinsatser	10

2012-06-20

Informationen syftar till att underlätta för föräldrar att själva ta kontakt med socialtjänsten och att möjliggöra för föräldrar och barn i Botkyrka kommun att på ett enkelt sätt få tillgång till stöd och service.....	10
Fältförlagt socialt arbete i våra skolområden.....	10
2 Samverkan vid begynnande oro för enskilt barn eller barn i för att förhindra negativ utveckling	11
Skolans elevhälsoarbete.....	11
Åtgärdsprogram	11
Så stödjer förskola/skola och socialtjänst barn i ett förebyggande och tidigt skede.....	12
Resursenhetens serviceinsatser	12
Tillgång till konsultation	12
Direktkontakt tas med sektionschefer på resursenheten	13
3 Samverkan i samband med att förskolan/skolan anmäler oro för ett barn till socialtjänsten	13
Förskola.....	13
Skolan	14
Kontaktperson från utredningsenheten på varje skola.....	14
Konsultation vid oro.....	14
Förskolan/skolan anmäler sin oro	15
Vid anmälan om oro	15
Vid akut oro för ett barn gäller följande.....	16
- Ta direkt kontakt med mottagningsgruppen på utredningsenheten och anmäl er oro.	16
- Informera inte föräldrarna i det akuta skedet.....	16
Mottagningsgruppens uppgifter	16
Socialjouren.....	16
Gemensam planering av anmälningsmöte	16
Så går socialtjänsten vidare med anmälan.....	17
Socialtjänsten återkopplar till förskolan/skolan.....	17
Ansökningsmöte	17
4 Samverkan i samband med att barnets situation utreds av socialtjänsten.....	17
Utredning inleds.....	17
Samtycke till samverkan.....	18
Förskolan/Skolan referens i barnets utredning.....	18
Instruktioner till konsultationsdokumentet.....	18
Fakta Barns behov i centrum (BBIC)	18
Gemensamt möte om BBIC med familjen.....	19
Stöd till barnet under pågående utredning.....	19
Socialtjänsten återkopplar till förskolan/skolan.....	19
Om ny oro uppstår under pågående utredning.....	19

2012-06-20

5 Samverkan i samband med att barnet har en beslutad och behandlande insats från socialtjänsten	20
Förskolan/skolan medverkar i barnets insats	20
Barn som placeras	20
Barn som flyttar hem från placering i familjehem/institution.....	20
Annan samverkan kring barn	20
Barnets plan mellan kommun och landsting	20
Kvalitetssäkring och uppföljning av ny samverkan.....	21

2012-06-20

Inledning

Följande dokument är ett stöd för samverkan

Det här dokumentet riktar sig till dig som arbetar inom förskola, skola, skolbarnomsorg och socialtjänst. Du arbetar exempelvis som socialsekreterare, lärare, förskollärare, barnskötare, fritidspedagog, personal inom elevhälsan, sektionschef eller skolledare.

Dokumentet är ett stöd i ditt dagliga arbete. Det reglerar hur våra två förvaltningar, utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen samverkar kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Bakgrund

Socialnämnden och barn- och ungdomsnämnden fick i flerårsplanen 2008-2011 i uppdrag att kraftsamla kommunens olika verksamheter för att bli bättre på att uppmärksamma och hjälpa barn som far illa eller riskerar att fara illa. I uppdraget har det ingått att ta fram kommunövergripande rutiner för samverkan mellan förskola/skola och socialtjänst kring enskilda barn när ett barn aktualiseras eller är aktuellt på socialtjänsten.

Uppdraget kopplar till det kommunövergripande kommunfullmäktiga målet:

- Barn och ungdomar har goda uppväxtvillkor i Botkyrka (mål 6).

Vilka barn menar vi?

Barn som går i förskola, förskoleklass, skola åk 1-9, gymnasieskola och skolbarnomsorg.

Med barn och unga som far illa avser vi 1

- barn som inte får sina behov tillgodosedda inom familjen
- barn och ungdomar som utsätts för psykiskt eller fysiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar, fysisk eller psykisk försummelse
- barn och unga med ett socialt nedbrytande beteende, som missbruk, kriminalitet eller annat självdestruktivt beteende

¹ Vi använder samma definition som Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen och Myndigheten för skolutveckling gemensamt använder sig av (ur Strategi för samverkan, 2007).

2012-06-20

- barn som utsätts för mobbing, hot, våld och andra övergrepp från jämnåriga
- barn och ungdomar som har allvarliga relationsproblem i förhållande till sin familj och omgivning
- elever där stora svårigheter i skolsituationen har uppstått.

Ett barn som fyllt 15 år har rätt att själv föra sin talan i mål och ärenden enligt socialtjänstlagen SoL och lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga LVU. Detta är utgångspunkten när samverkan mellan skola och socialtjänst rör barn som fyllt 15 år.

Utgångspunkter för vår samverkan

Följande utgångspunkter präglar vårt samarbete:

1. Vi samarbetar kring barn som förskolan/skolan känner oro för. I samverkan får barn tidiga insatser.
2. Vi stödjer barnet med utgångspunkt i ”barnets bästa” såsom det finns beskrivet i barnkonventionen och i socialtjänstlagen och på bästa sätt med barnets behov i centrum.
3. Vi – förskola/skola och socialtjänst är samarbetspartners med största möjliga öppenhet. Förskolan/skolan är en viktig resurs till socialtjänstens arbete med barn som far illa eller riskerar att fara illa då barnet vistas stor del av sin tid i förskola/skola.

Lagen stödjer vår samverkan

Myndigheter har en allmän lagstadgad skyldighet att samverka med stöd av 6 § förvaltningslagen. Polis, förskola och skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård har en särskild skyldighet att samverka i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa ².

5 kap 1 § socialtjänstlagen

Socialnämnden ska i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Ifråga om utlämnande av uppgifter gäller de begränsningar som följer av 15 kap. denna lag och av offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Nämnden ska aktivt verka för att samverkan kommer till stånd. Lag (2009:496).

² Ibid sid. 13.

2012-06-20

Definitioner av centrala begrepp

Här följer beskrivningar av några viktiga och gemensamma begrepp som finns i styrdokumentet.

Samverkan

Med *samverkan* menar vi när någon eller några tillför sina specifika resurser, kompetenser och/eller kunskaper till en uppgift som man gemensamt har att genomföra³

Samtycke

Socialstyrelsen definierar *samtycke* som en ”frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring genom vilken en person som tillfrågats om något, efter att ha fått information, godtar det frågan gäller.” Inom socialtjänsten och hälso- och sjukvård krävs samtycke för att få tillgång till information och för behandling av personuppgifter. Samtycket kan vara skriftligt, muntligt eller presumerat. Ett samtycke kan ges av en person/patient eller av legal ställföreträdare (t.ex. vårdnadshavare för ett barn). Personen kan när som helst återkalla sitt samtycke. Samtycket gäller tillgång till specificerad information och kan gälla för en eller flera informationsmottagare.

Föräldrar och barn

För att vårdnadshavaren ska kunna fullgöra sitt ansvar (enligt 6 kap. 11 § FB) måste föräldrarna få del av viss information om sitt barn från t.ex. skola, hälsovård och socialtjänst. Vårdnadshavare har därför som regel rätt att ta del av även sekretessbelagda uppgifter som rör deras barn. Denna rätt för vårdnadshavaren att ta del av uppgifter om barnet tunnans emellertid ut i takt med att barnet blir äldre och bestämmanderätten flyttas över på den unge själv. När barnet har nått en viss mognad och utveckling i övrigt anses föräldrarna därför inte längre kunna ta del av personliga förhållanden rörande barnet t.ex. vad barnet har berättat för en läkare eller en socialsekreterare. Någon åldersgräns finns inte angiven, eftersom hänsyn måste tas till barnets mognad och utveckling i övrigt, något som inte enbart kan bedömas med ledning av barnets ålder. Det kan dock finnas vissa undantagsfall då det av hänsyn till barnets bästa kan vara befogat att inte lämna ut vissa uppgifter till föräldrarna även om det är fråga om ganska små barn dvs. barn som inte har nått en sådan mognad att de fått ett integritetsskydd mot föräldrarna. I offentlighets- och sekretesslagen finns därför en regel (12 kap. 3 § OSL) som innebär att sekretess för uppgift till skydd för en underårig gäller även i förhållande till vårdnadshavaren om det kan antas att den underårige lider betydande men om

³ Ibid. Enligt Boklund, A (1995), s. 47

2012-06-20

uppgiften röjs för vårdnadshavaren. Denna undantagsregel avser i första hand fall där barn och vårdnadshavare står i motsatsförhållande till varandra och där det oavsett barnets ålder är till skada för barnet att uppgifterna lämnas till vårdnadshavaren.

Den som lämnar ut sekretessbelagda uppgifter behöver alltså även göra en bedömning av den unges integritetsskydd och i vissa fall inhämta samtycke även från den unge innan uppgifter lämnas ut. Uppgifter som rör ungdomar från 18 års ålder kan inte lämnas utan samtycke.

Risikfaktor och skyddsfaktor

Det finns olika faktorer som avgör barn levnadsförhållanden. Vissa faktorer ökar risken för en ogynnsam utveckling och social utsatthet hos barn. En *riskfaktor* definieras som en social, psykologisk, medicinsk eller biologisk faktor som kan leda till problem för hälsan, utveckling, anpassning eller beteende. Oftast är det mängden av olika riskfaktorer som ökar risken för olika problem och utsatthet, snarare än en speciell riskfaktor.

Skyddsfaktorer hos barnet och i barnets miljö har en omvänd effekt. De bidrar till att stärka det positiva och minskar risker och neutralisera riskfaktorer⁴.

Främjande insatser

Med *främjande insatser* avses generella insatser som riktar sig till alla. De syftar till att stärka människors sociala och fysiska välbefinnande i syfte att främja och behålla det sunda och positiva. Exempel på främjande insatser är främjande föräldrastödsprogram för alla föräldrar, Livskunskap SET (social- och emotionell träning), och samtalsgrupper och övningar för ungdomar i syfte att ta till vara deras styrkor. Främjande insatser i förskolan/skolan är reglerat genom obligatorisk plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Förebyggande insatser

I hälsofrämjande arbete används begreppet prevention. Det preventiva arbetet indelas i olika nivåer.

Med *förebyggande insatser (primär prevention)* menas insatser till alla alternativt riktade insatser till grupper i riskzon i syfte att förhindra uppkomsten av sociala, psykiska och fysiska problem. Exempel på förebyggande insatser inom det här området är fältförlagt socialt arbete och Örebro Preventionsprogram (ÖPP) på föräldramöten, som syftar till att behålla föräldrars restriktiva syn på ungdomsdrickande även då deras barn är i tonåren.

⁴ Ibid sid. 33.

2012-06-20

Förebyggande insatser i förskolan/skolan är reglerat genom obligatorisk plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Förebyggande insatser (sekundär prevention) är riktade insatser i ett tidigt skede för att hindra en negativ utveckling eller allvarliga konsekvenser av sociala, psykiska eller fysiska problem. Exempel på förebyggande insatser är gruppverksamhet för barn till missbrukande föräldrar, föräldrarådslag för berörda föräldrar och föräldrastödsprogram för föräldrar till barn med beteendeproblem.

Tidiga insatser är ett annat begrepp som också används i betydelsen insatser för barn i ett tidigt skede av en ogynnsam utveckling. Målgruppen för tidiga insatser är barn som *riskerar* att fara illa.

Beslutade och behandlande insatser

En beslutad och behandlad insats har föregåtts av en utredning enligt socialtjänstlagen. Insatsen är individuellt prövad och det har gjorts en bedömning av behovet av insatsen. Socialtjänsten ansvarar för att dokumentera insatsen och följa upp insatsen. Exempel på en sådan insats är placering i familjehem.

Samarbetsområden och läseinstruktioner

Dokumentet beskriver hur förskola/skola och socialtjänst samarbetar kring enskilda barn och barn i grupp. Samarbetet beskrivs i följande fem avsnitt:

1. Samverkan vid främjande och förebyggande arbete för barn och föräldrar innan problem har uppstått eller innan problemen kräver beslutade insatser..
2. Samverkan vid begynnande oro för enskilt barn eller barn i grupp.
3. Samverkan i samband med att förskolan/skolan anmäler oro för ett barn till socialtjänsten.
4. Samverkan i samband med att barnets situation utreds av socialtjänsten.
5. Samverkan i samband med att barnet har en beslutad och behandlande insats från socialtjänsten.

Dokumentet avslutas med en beskrivning av hur samverkan kommer att följas upp av socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen.

2012-06-20

1 Samverkan vid främjande och förebyggande arbete för barn och föräldrar innan problem har uppstått

Insatser kan ges till barn och deras föräldrar i ett främjande syfte för att stärka det sunda och positiva eller i ett förebyggande syfte för att förhindra att problem uppstår (primärprevention). Detta avsnitt beskriver hur förskolan/skolan och socialtjänsten i samverkan bidrar till att barn och föräldrar får tillgång till främjande och förebyggande insatser.

Främjande föräldrastöd

I samverkan mellan förskola/skola och socialtjänst finns föräldrastöd som riktar sig till alla föräldrar i Botkyrka kommun med barn 0-17 år. Föräldrastödet syftar till att stärka föräldrarna i sin föräldraroll samt anknytningen mellan föräldrar och barn.

Information om föräldrastödsprogram

Respektive enhet planerar själv dialogen med föräldrarna med stöd av framtaget material och den kommunikativa plattform som utarbetas i samverkan med förvaltningarnas kommunikatörer. Exempel är foldrar, affischer, inbjudan och information via förskolans eller skolans webb, powerpointpresentationer samt underlag som kan användas i veckobrev till föräldrar.

Förskolan/skolan informerar föräldrar om resursenhetens serviceinsatser

Förskolans och skolans ledning informerar föräldrar om aktuella föräldrastödsprogram och vilka serviceinsatser socialtjänsten erbjuder (se mer under avsnitt 2). Det sker i samband med att

- I samband med att barn introduceras till förskolan
- Löpande vid behov då barn skrivs in på förskolan
- I samband med terminsstart informeras föräldrar av skolledningen.

Informationen syftar till att underlätta för föräldrar att själva ta kontakt med socialtjänsten och att möjliggöra för föräldrar och barn i Botkyrka kommun att på ett enkelt sätt få tillgång till stöd och service.

Fältförlagt socialt arbete i våra skolområden

Socialtjänstens uppsökande arbete riktar sig till barn och ungdomar som kan riskera att utveckla sociala problem. Det fältförlagda arbetet bedrivs dagar

2012-06-20

och kvällar och sker i ungdomars egna miljöer exempelvis på fritidsgårdar, på skolor och i kommundelarnas centrum. Områdessekreterarna genomför främjande och förebyggande insatser i skolmiljön. Exempelvis kan de stödja skolans drogpreventiva arbete.

2 Samverkan vid begynnande oro för enskilt barn eller barn i för att förhindra negativ utveckling

I följande avsnitt beskrivs hur förskola/skola och socialtjänst samverkar för att gemensamt agera i ett tidigt skede av en ogynnsam utveckling. Samverkan avser när barn börjar visa tecken och signaler på att de är i svårigheter. Personal i förskola och skola behöver ha en särskild blick för riskfaktorer och ut-satthet för att kunna se och stödja dessa barn. Tidig upptäckt är ett nyck-elord⁵.

Nedan beskrivs först skolans elevhälsoarbete, följt av en beskrivning av hur skola och socialtjänst samverkar för att stödja barn i ett förebyggande och ti-digt skede för att förhindra att problem får allvarliga konsekvenser (så kallat sekundär prevention).

Skolans elevhälsoarbete

Elevhälsan ska bidra till att skapa miljöer som främjar elevers lärande, ut-veckling och hälsa. Den ska stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Målet för elevhälsan är att skapa en positiv lärandesituation. Elevhälsan omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska in-satser. Elevhälsan finns för elever i förskoleklassen, grundskolan, grund-särskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärsko-lan.

Åtgärdsprogram

Rektor ansvarar för att genomföra en utredning om det finns signaler på att elev kan vara i behov av särskilda stödåtgärder för att nå målen för utbild-ning. Rektor ansvarar för att utredningen utförs. Arbetsprocessen beskrivs i fem steg:

- att uppmärksamma
- att utreda
- att dokumentera
- att åtgärda (och följa upp)
- att utvärdera.

⁵ Ur Strategi för samverkan (2007) sid. 35.

2012-06-20

Förskolechef har ansvar för att barn i behov av särskilt stöd får detta tillgodosett.

Så stödjer förskola/skola och socialtjänst barn i ett förebyggande och tidigt skede

Resursenhetens serviceinsatser

Barn och föräldrar kan få stöd av socialtjänsten i ett förebyggande och tidigt skede av sociala problem. Resursenheten erbjuder serviceinsatser. I samverkan med förskolan/skolan kan barn och föräldrar få tillgång till dessa på något av följande sätt:

- Förskolan/skolan hänvisar föräldrar att **själva** ta kontakt med socialtjänstens serviceinsatser på resursenheten.
- Förskolechef/rektorer eller elevhälsoteam kontaktar resursenheten och aktualiserar behov av serviceinsatser.

Här är en länk till resursenhetens insatser:

<http://helgonet.botkyrka.se/forvaltningar/soc/-resursenhetenre/>

Fakta serviceinsatser

Fråga: Vad är skillnaden mellan förebyggande, tidiga serviceinsatser och beslutade individuellt prövade insatser?

Svar: Serviceinsatser är generella insatser som riktas till grupper (t ex skolklasser eller grupper av föräldrar), familjer eller enskilda individer i alla åldrar. Initiativ till insatsen tas av personen själv eller av t ex en rektor. De som tar del av insatserna registreras inte i socialregistret. Ingen dokumentation av insatsen sker och insatserna följs inte upp. Insatsen är begränsad i omfattning.

Beslutade insatser (kallas även i dokumentet för beslutade och behandlande insatser) har föregåtts av en utredning enligt socialtjänstlagen. Utredningen föranleds av en anmälan om oro eller en ansökan från vårdnadshavarna till ett barn eller barnet själv. Socialtjänsten har därefter utrett behovet och gjort en individuell prövning och bedömning av behovet av insatsen. Personer som blir föremål för utredning och beslutade insatser återfinns i socialregistret och socialtjänsten har dokumentations- och uppföljningsansvar.

Tillgång till konsultation

Vid osäkerhet på om barnets situation, tecken och signaler på svårigheter är av det slaget att förskolan/skolan ska göra en anmälan om oro, kan kontakt-

2012-06-20

personerna ge konsultation och vara behjälpliga i att bedöma graden av oro. Se mer i avsnitt tre.

Direktkontakt tas med sektionschefer på resursenheten

Vid behov av socialtjänstens förebyggande och tidiga serviceinsatser kontaktar förskolan/skolan sektionscheferna. Kontakt tas främst med sektionschefen i lokala samverkansgruppen i det egna förskole/skolområdet.

Sektionscheferna på resursenheten ansvarar för att lotsa till rätt insats samt leder och fördelar socialtjänstens serviceinsatser inom följande sektioner:

- Sektionen för förebyggande arbete (gruppinsatser och fältförlagt socialt arbete).
- Sektionen för öppenvård (ex. stöd vid missbruk på MiniMaria).
- Sektionen för familjestöd (gruppverksamhet för barn till föräldrar med utvecklingsstörning/intellektuella svårigheter.)
- Sektionen för nätverk och familjevåld (stödjande och rådgivande samtal och kvinnorådgivningen).

Telefonnummer till resursenhetens sektionschefer

- | | |
|---|------------|
| • Sektionen för förebyggande arbete | 530 619 28 |
| • Sektionen för öppenvård | 530 622 26 |
| • Sektionen för familjestöd | 530 617 26 |
| • Sektionen för nätverk och familjevåld | 530 623 61 |

Fakta lokal samverkansgrupp

Fråga: Vad är en lokal samverkansgrupp?

Svar: I varje skolområde finns en lokal samverkansgrupp som leder samverkan mellan skola och socialtjänst i det egna området. I varje lokal samverkansgrupp deltar rektorer och sektionschefer från utredningsenheten och resursenheten.

3 Samverkan i samband med att förskolan/skolan anmäler oro för ett barn till socialtjänsten

Förskola

Förskolan har möjlighet att konsultera socialtjänsten vid

- tveksamhet om ett barn far illa eller riskerar att fara illa
- osäkerhet på om det ska göras en anmälan eller inte

2012-06-20

- osäkerhet på om det är tillräckligt med förebyggande och tidiga serviceinsatser från socialtjänstens resursenhet (se mer avsnitt två).

Kontaktpersoner finns inte för varje enskild förskola. Förskolechef tar direktkontakt med mottagningsgruppen på deras ordinarie telefontider eller med sektionschef på utredningsenhetens mottagningsgrupp norr eller söder.

Konsultationen sker anonymt. Om barnets namn eller andra uppgifter uppges som kan identifiera barnet, är det inte längre en anonym konsultation.

Skolan

Kontaktperson från utredningsenheten på varje skola

Varje skola har en eller flera utsedda kontaktpersoner från utredningsenheten. Kontaktpersonerna deltar regelbundet på skolornas elevhälsoteam i syfte att ta emot orosanmälningar och ge konsultation kring enskilda barn/grupper eller klasser och företeelser.

Konsultation vid oro

Skolan har möjlighet att konsultera socialtjänsten vid

- tveksamhet om ett barn far illa eller riskerar att fara illa
- osäkerhet på om det ska göras en anmälan eller inte
- osäkerhet på om det är tillräckligt med förebyggande och tidiga serviceinsatser från socialtjänstens resursenhet (se mer avsnitt två).

Konsultationen kan ske i samband med kontaktpersonens/-ernas besök på elevhälsoteamen. Skolan kan också ta direktkontakt med mottagningsgruppen på deras ordinarie telefontider.

Konsultationen sker anonymt. Om barnets namn eller andra uppgifter uppges som kan identifiera barnet, är det inte längre en anonym konsultation.

Fakta kontaktperson

Kontaktpersonerna arbetar som mottagande socialsekreterare på utredningsenhetens mottagningsgrupp. Mottagningsgruppen tar emot orosanmälningar på barn som riskerar att fara illa eller far illa, samt ansökningar om stöd från föräldrar och unga.

2012-06-20

Anmälningsskyldighet för de som arbetar med barn

Personal och verksamheter som i sin yrkesutövning kommer i kontakt med barn och ungdomar som misstänks fara illa eller far illa är enligt lag skyldiga att göra en anmälan till socialtjänsten.

Misstankarna om att ett barn far illa behöver inte vara bekräftade.

”Myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården, annan rättspsykiatrisk undersökningsverksamhet, socialtjänsten och kriminalvården är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter. Sådan anmälningsskyldighet gäller också dem som är verksamma inom yrkesmässigt bedrivna enskilda verksamheter som berör barn och unga eller annan yrkesmässigt bedrivna enskilda verksamheter inom hälso- och sjukvården eller på socialtjänstens område.”

(14 kap. 1 § socialtjänstlagen)

Förskolan/skolan anmäler sin oro

När förskolan/skolan i sin verksamhet är orolig för att ett barn far illa eller riskerar att fara illa, anmäler förskolan/skolan sin oro till socialtjänsten.

- Förskolan anmäler direkt till mottagningsgruppen på ordinarie telefontider (se nedan) och till socialjouren på övriga tider
- Skolan anmäler i första hand till sina kontaktperson/-er på mottagningen inom utredningsenheten. Det sker i samband med kontaktpersonernas besök på elevhälsoteamen. Skolan kan också anmäla på mottagningsgruppens ordinarie telefontider (se nedan) och till socialjouren på övriga tider.

I första kontakten samråder förskola/skolan med socialtjänsten om barnet behöver skyddas.

Vid anmälan om oro

1. Anmäl skriftligt. Använd checklistan för anmälan (se bilaga).
2. När anmälan faxas, ring och meddela att den är på väg. Socialtjänsten bekräftar till förskolan/skolan att anmälan är mottagen.

2012-06-20

3. Vid **akut oro** - anmäl först muntligt och komplettera sedan med den skrivna anmälan. *Se mer instruktioner nedan.*

Vid akut oro för ett barn gäller följande

Om förskolan/skolan misstänker att ett barn utsätts/ har utsatts för sexuella övergrepp, barnmisshandel eller hedersrelaterat våld inom familjen och våld i nära relation gäller följande:

- Ta direkt kontakt med mottagningsgruppen på utredningsenheten och anmäl er oro.
- **Informera inte föräldrarna i det akuta skedet** att ni har anmält till socialtjänsten. Socialtjänsten behöver göra en riskbedömning om barnet behöver skyddas.
- Socialtjänsten gör en bedömning av hur akut situationen är.
- Socialtjänsten gör en planering av vilka åtgärder som behöver vidtas för att skydda barnet.

Mottagningsgruppens uppgifter

	Telefon	Fax
Mottagningssektion Norr 0-20 år	530 622 55	530 622 88
Mottagningssektion Södra 0-20 år	530 619 05	530 618 16

Telefontider

måndag	8.30– 18.00
tisdag - torsdag	8.30 – 16.00
fredag	8.30 – 14.00
Lunch alla dagar mellan	12.00 – 13.00

Socialjouren

Telefon 778 48 60, alt 010-564 64 67, 010-564 64 67

Gemensam planering av anmälningsmöte

Vi samarbetar kring orosanmälan och förskola/skola och socialtjänst planerar och genomför gemensamma anmälningsmöten med familjen. Detta gäller inte vid akut oro (se mer nedan). Mötet läggs upp utifrån situation och familjens behov.

Anmälningsmötet planeras av ansvarig socialsekreterare på mottagningsgruppen och förskolechef/rektorer eller av dessa utsedd person. Ansvarig socialsekreterare kontaktar förskolan/skolan och gör en gemensam planering av

2012-06-20

- vem som bjuder in familjen till mötet
- vem som leder mötet
- lokal för mötet.

På mötet redogör förskolan/skolan för sin oro för barnet och överlämnar sin anmälan till socialtjänsten.

Så går socialtjänsten vidare med anmälan

Inom tre veckor från det att skolan har anmält sin oro bedömer socialtjänsten om det är sannolikt att barnet behöver skydd eller stöd från socialtjänsten. Det sker inom ramen av en så kallat förhandsbedömning. Om det är sannolikt att barnet behöver stöd inleds en utredning enligt socialtjänstlagen 11 kap. 1, 2 §.

Socialtjänsten återkopplar till förskolan/skolan

Förhandsbedömningen avslutas med beslut om att inleda utredning eller inte på barnet. Ansvarig socialsekreterare på mottagningsgruppen informerar förskolan/skolan om beslutet, om föräldrarna har gett sitt samtycke.

Vi eftersträvar ett samtycke från föräldrarna, Om de inte ger sitt samtycke kan socialtjänsten inte informera förskolan/skolan om beslutet med hänsyn till sekretess.

Ansökningsmöte

Om förskolan/skolan känner oro och när familjer själva är motiverade till stöd från socialtjänsten, tar förskolan/skolan initiativ till ett ansökningsmöte med socialsekreterare från mottagningsgruppen på utredningsenheten. Mötet syftar till att erbjuda familjen en egen kontakt med socialtjänsten för att själva ansöka om individuellt prövade insatser. Ansökningsmötet bygger på att föräldrar är motiverade och positiva till att ta emot stöd.

4 Samverkan i samband med att barnets situation utreds av socialtjänsten

Utredning inleds

Om socialtjänsten bedömer att anmälan kan föranleda en åtgärd från socialtjänsten inleder socialtjänsten en utredning på barnet. Utredningen syftar till att bedöma barnets behov av insatser. Utredningen ska vara klar inom fyra månader. Utredningstiden kan förlängas av särskilda skäl.

2012-06-20

Fakta utredning

Fråga: När inleder socialtjänsten utredning?

Svar: Om socialtjänsten tror det är sannolikt att barnet eller barnets föräldrar kan komma att behöva stöd från socialtjänstens sida, mot bakgrund av den information som har kommit fram i förhandsbedömningen och i anmälan, inleds en utredning.

Samtycke till samverkan

Ansvarig socialsekreterare frågar föräldrarna om de samtycker till att socialtjänst och förskolan/skola samverkar under tiden barnets utredning pågår. Samtycket gäller

- samverkan vid stödinsatser under pågående utredning
- socialtjänsten får informera skolan om vad utredningen leder fram till.

Förskolan/Skolan referens i barnets utredning

Vid utredning av ett barns behov av skydd eller stöd från socialtjänsten, och för bedömning av barnets behov av insatser, får socialtjänsten konsultera sakkunniga och ta de kontakter som behövs (11 kap. 2 § socialtjänstlagen).

Förskolan/Skolan har stor kännedom om barnet och är en viktig kontakt i utredningen.

Förskolan/Skolan ombeds fylla i ett konsultationsdokument enligt BBIC (barns behov i centrum).

Ansvarig socialsekreterare kontaktar förskolechef/rektorn. Konsultationsdokumentet skickas till förskolechef/rektorn på barnets förskola/skola..

Instruktioner till konsultationsdokumentet

- Dokumentet fylls i av den eller dem som har bäst kunskaper om barnets förskolesituation och förskoleklassituation.
- För barn i skolan, utgå från elevens senaste skriftliga omdöme, individuell utvecklingsplan, eventuellt åtgärdsprogram och frånvarostatistik.
- Fyll i uppgifterna manuellt i dokumentet.
- Skicka inte med några bilagor.
- Skicka dokumentet till ansvarig socialsekreterare med posten.

Fakta Barns behov i centrum (BBIC)

Barns behov i centrum (benämns BBIC) är ett strukturerat

2012-06-20

och enhetligt dokumentationssystem för socialtjänstens insatser för barn. För att arbeta med BBIC behövs kunskap och en licens som kommuner får genom ett avtal med Socialstyrelsen. Botkyrka är en licenserad kommun. Syftet med BBIC är att

- stärka barnperspektivet
- öka delaktigheten för barn, unga och deras familjer samt
- skapa enhetlighet över landet och förbättra och behålla kvaliteten i den sociala barn- och ungdomsvården.

Systemet gör det möjligt att utreda, planera och följa upp insatser strukturerat, med barnets behov i centrum. Med BBIC blir det tydligare för socialtjänsten vad barn behöver. Det blir också tydligare för barn och föräldrar vad socialtjänsten gör.

Läs mer på

<http://www.socialstyrelsen.se/barnochfamilj/bbic>.

Gemensamt möte om BBIC med familjen

När förskolan/skolan har lämnat uppgifter om ett barn i BBIC dokumentet, har förskolan/skola och socialtjänst ett gemensamt möte med familjen. Mötet syftar till att gå igenom de uppgifter som lämnats.

Stöd till barnet under pågående utredning

Socialtjänsten kan besluta om att ge barnet en stödinsats under pågående utredning. Förskola/skola och socialtjänst kan också planera på vilket sätt de kan stödja barnet om föräldrarna har gett sitt samtycke till samverkan.

Socialtjänsten återkopplar till förskolan/skolan

Utredningen avslutas med en bedömning av barnets behov av insatser från socialtjänsten. Ansvarig socialsekreterare informerar om utredningen leder till en insats för barnet eller inte, om föräldrarna har samtyckt till det. Om föräldrarna inte ger sitt samtycke informeras enbart om att utredningen är avslutad.

Om ny oro uppstår under pågående utredning

Om det uppstår ny oro för barnet under en utredning, eller om det tillkommer nya och kompletterande uppgifter till den gamla anmälan, gör försko-

2012-06-20

lan/skolan en ny anmälan till socialtjänsten. Kompletterande uppgifter under pågående utredning kan lämnas muntligt.

5 Samverkan i samband med att barnet har en beslutad och behandlande insats från socialtjänsten

Förskolan/skolan medverkar i barnets insats

När socialtjänsten avslutar sin utredning av barnets sociala situation med beslut om insats från socialtjänsten⁶, bedömer socialtjänsten om förskolan/skolan kan stödja barnet i insatsen och vara behjälplig för att öka målet med insatsen.

När förskolan/skolan är delaktig vid en insats beskrivs verksamhetens del och ansvar i **BBIC:s genomförande plan**. Socialtjänsten ansvarar för att följa upp beslutade insatser och för dokumentationen.

Skolan godkänner att barnet vid behov kan genomföra sin insats på skoltid. Skolan ger vid behov stöd till barnet för att ta igen förlorad undervisning.

Barn som placeras

Om barnet blir omedelbart placerat på annan ort enligt lagen om särskild vård av unga (LVU), informerar socialtjänsten snarast förskolechef/rektorn om att barnet inte kommer till förskolan/skolan pga. placering.

När ett barn placeras i familjehem eller institution informerar ansvarig socialsekreterare om annan skolplacering och kontaktuppgifter till den nya skolan.

I avvaktan på att barnets placeras, bedömer socialtjänsten om det finns behov av ett samarbete kring barnet.

Barn som flyttar hem från placering i familjehem/institution

När en placering av ett barn i familjehem eller på institution upphör, kan barnet vara i behov av fortsatt stöd och insatser på hemmaplan. Socialtjänst och skola samverkar och planerar för barnets insatser på hemmaplan och inför skolgång på hemskolan.

Annan samverkan kring barn

Barnets plan mellan kommun och landsting

⁶ Socialstyrelsen använder begreppet behandlande insats för beslutade insatser vilket också används i dokumentet.

2012-06-20

Barnets plan är en gemensam planering för barn och deras familjer som har kontakt med flera verksamheter inom kommun och landsting samtidigt, t ex förskola/skola, habilitering, barnpsykiatri, socialtjänst, barnhälsovård.

Kvalitetssäkring och uppföljning av ny samverkan

De lokala samverkansgrupperna ansvarar för att följa upp att och hur styrdokumentet används i sina verksamheter. Styrdokumentet revideras årligen i samband med ordinarie kvalitetsredovisning och årsbokslut inom utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen.

Bilagor:

Checklista för anmälan av oro

Blankett för vårdnadshavares samtycke till samverkan med förskolan/skolan